

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **N. P.**, proti žalovanému: **Magistrát města Brna**, Odbor vnitřních věcí, se sídlem Malinovského nám. 3, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2014, č. j. MMB/0040859/2014, sp. zn. 3220/OVV/MMB/0008968/2014/2,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Magistrátu města Brna, Odbor vnitřních věcí, ze dne 30. 1. 2014, č. j. MMB/0040859/2014, sp. zn. 3220/OVV/MMB/0008968/2014/2 a rozhodnutí Úřadu městské části Brno-střed ze dne 22. 11. 2013 č. j. 130059014/KOSD/NAR/005 **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 3.000 Kč ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 2. 4. 2014 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2014, č. j. MMB/004059/2014 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části Brno-střed, Odbor matrika, Oddělení zvláštní matrika ze dne 22.11.2013, č.j. 130059014/KOSD/NAR/005, kterým nebylo vyhověno žádosti žalobkyně o opravu zápisu v knize narození a to z příjmení „A.“ na příjmení „A.“.

II. Obsah žaloby

[2] Žalobkyně napadá výše uvedená rozhodnutí v celém rozsahu a žádá jejich zrušení. Má za to, že napadené rozhodnutí je nezákonné a že byla napadeným rozhodnutím zkrácena na svých právech ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále též „s.ř.s.“). Žalobkyně brojí proti tvrzení žalovaného, že její příjmení bylo před zápisem do knihy narození nutno nejdříve vytvořit dle ustanovení § 69 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů ve znění účinném pro projednávanou věc (dále též „zákon o matrikách“). Žalobkyně namítá, že její příjmení bylo vytvořeno v okamžiku zápisu do matriky v její rodné zemi v roce 1977. Dle jejího názoru nebylo nutné jej znovu vytvářet. Žalobkyně poukazuje na to, že její rodné příjmení ve tvaru A. používala v České republice až do uzavření sňatku dne 1. 12. 2011 a má jej v tomto tvaru uvedeno na všech dokladech – středoškolská vysvědčení a vysokoškolské diplomy, mimo jiné je tak vedena i v evidenci finančního úřadu a zdravotní pojišťovny. Žalobkyně uvádí, pro podporu svého tvrzení, i případné problémy při komunikaci s úřady v její rodné zemi, v Chorvatsku. Žalobkyně poukazuje taktéž na vyhlášku Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se zákon o matrikách provádí a to především na ustanovení § 39 odst. 1 této vyhlášky, které upravuje zápis do zvláštní matriky.

III. Vyjádření žalovaného

[3] Žalovaný ve svém vyjádření, doručeném soudu dne 2. 5. 2014 navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Žalovaný tvrdí, že je nutné rozlišovat údaje, které se do matriční knihy zapisují, popř. opisují z předložených veřejných listin a údaje, které je třeba před zápisem do matričních knih vytvořit. Žalovaný nevyvrací tvrzení žalobkyně, že rodné příjmení užívala až do uzavření sňatku. Následně, dle žalovaného, bylo její příjmení při zápisu matričních událostí, v souladu s právním řádem České republiky, tvořeno. S ohledem na skutečnost, že žalobkyně již není nositelkou příjmení A., nýbrž nositelkou příjmení P., nemá zákonnou možnost požádat o užívání svého rodného příjmení v mužském tvaru. Žalovaný se neztotožňuje s argumenty žalobkyně a trvá na svém rozhodnutí. Žalovaný poukazuje na to, že tento postup zvláštní matrikou, je uplatňován ve všech případech zápisů narození, ke kterým došlo v cizině, a to jak u nezletilých tak i zletilých osob, stejně tak u osob, které byly v době narození státními občany České republiky nebo toto státní občanství nabyly až po narození.

IV. Posouzení věci krajským soudem

[4] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s.ř.s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. poté, kdy účastníci řízení s tímto postupem vyslovili souhlas, resp. v zákonné lhůtě nevyjádřili svůj nesouhlas.

[5] Ze spisového materiálu vyplývá, že dne 9. 7. 2013 bylo žalobkyni uděleno státní občanství České republiky na jméno N. P. A. Dne 10. 7. 2013 podala žalobkyně žádost o zápis narození do matriční knihy, ke které přiložila rodný list s úředním překladem z chorvatštiny do českého jazyka, oddací list a Listinu o udělení státního občanství. Jak v oddacím listě, tak v rodném listě má žalobkyně uvedeno příjmení ve tvaru A. Dne 8. 8. 2013 jí byl vyhotoven český rodný list s příjmením ve tvaru A. s poznámkou „*Zde jako dítě zapsaná užívala do 1.12.2011 příjmení A.*“. Dne 21. 10. 2013 podala žádost o opravu zápisu v knize narození matričního úřadu městské části Brno. Žádost byla zamítnuta a žalobkyně se proto dne 9. 12. 2013 odvolala, námitky žalobkyně v odvolání jsou téměř totožné s námitkami v žalobě.

[6] Žaloba je důvodná.

[7] Základ argumentace žalovaného se opírá o ustanovení § 69 odst. 1 zákona o matrikách, které upravuje problematiku přechylování ženských jmen: „*Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice*“. K výkladu ustanovení § 69 zákona o matrikách krajský soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozhodnutí ze dne 28. 12. 2005 sp. zn. 4 As 52/2004-77 konstatuje, že „*[p]říjmení matky manžela, která je cizinkou, se do matriční knihy manželství, jakož i na oddací list, zapiše v podobě, v jaké je uvedeno v předložených dokladech, jež mají důkazní moc veřejné listiny (např. rodný list; srov. § 43 odst. 6 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů). Na tento případ se nevztahuje ustanovení § 69 citovaného zákona, podle něhož se příjmení ženy tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.*“ Krajský soud konstatuje, že se uvedený závěr vztahuje i na projednávanou věc, jelikož se jedná o příjmení cizinky, u které se zapisuje do zvláštní matriční knihy její jméno na základě matriční události, která nastala mimo Českou republiku. Podle judikatury je aplikace ustanovení § 69 odst. 1 zákona o matrikách, jménu a příjmení na místě pouze v případě, kdy se příjmení ženy vstupující do manželství tvoří podle dohody o příjmení manželů. Ostatní údaje, tj. i příjmení dalších jiných osob, se netvoří, ale pouze zapisují z předložených dokladů, které jsou veřejnými listinami. V tomto případě, kdy nastala matriční událost (její narození) v době, kdy žalobkyně nebyla občanem České republiky je nutné, provádět zápis do zvláštní matriky v intencích právního názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem, a to, že se v tomto případě netvoří, ale provádí se zápis dle matričního dokladu vydaného v cizině (viz srov. Sborník stanovisek č. 3 – Matriční úřady, veřejný ochránce práv – ombudsman ze dne 1. 2. 2008). Proto zápis příjmení žalobkyně neměl být proveden dle ustanovení § 69 odst. 1

zákona o matrikách, ale dle ustanovení týkajících se zvláštní matriky (ustanovení § 42 a násl. zákona o matrikách) na základě předložených listin.

[8] V přezkoumané věci se jedná o zvláštní matriku, která dle ustanovení § 42 zákona o matrikách, vede matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství, uzavření registrovaného partnerství a úmrtí státních občanů ČR, ke kterým došlo v cizině. Jelikož se jedná v této věci o žalobkyni, která již získala státní občanství České republiky a narozena byla v cizině, má se použít postup dle zvláštní matriky podle zákona o matrikách a dle vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách. Ve věci zápisu narození do zvláštní matriky může požádat každá fyzická osoba, které se zápis týká nebo, členové její rodiny. Zápis do zvláštní matriky se provede na základě žádosti dle ustanovení § 43 odst. 1 zákona o matrikách a připojí se k ní cizozemský matriční doklad, který se týká matriční události, jež má být zapsána do zvláštní matriky; nelze-li cizozemský matriční doklad pro závažnou překážku předložit, je možno provést zápis i na podkladě jiných veřejných listin, dále doloží doklad o státním občanství České republiky a další doklady potřebné k ověření správnosti matričních skutečností. Žalobkyně doložila jak její rodný list, tak oddací list a listinu o státním občanství. Žalobkyně tak dle ustanovení § 43 odst. 1 zákona o matrikách splnila všechny náležitosti k zápisu narození do zvláštní matriční knihy. Dle ustanovení § 43 odst. 5 zákona o matrikách se provede zápis na základě údajů uvedených v cizozemském matričním dokladu. Ve všech úředních listinách, které žalobkyně doložila je její příjmení uvedeno ve tvaru A. Proto nebylo na správním orgánu, aby příjmení žalobkyně jakkoli „tvořil“. Správní orgán tedy správně měl vyhovět žádosti žalobkyně o opravu zápisu v knize narození matričního úřadu Úřad městské části města Brna, Brno-střed, zvláštní matrika ve svazku ZM/IV/21, ročník 2013, strana 89, pořadové číslo 534 v údaji o příjmení žalobkyně v uvedené knize narození a zapsat její příjmení v rodném listě do tvaru „A.“.

[9] V této věci podpůrně odkazuje taktéž zdejší soud na ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, která uvádí, že zápisy matričních událostí se provádějí podle matričního dokladu vydaného v cizině, jde-li o zápis matriční události osoby, která v době, kdy matriční událost nastala, nebyla občanem. Matriční událostí je v této věci narození žalobkyně, dle ustanovení § 5 zákona o matrikách. Žalobkyně se narodila v městě Zemun v Republice Srbsko, tudíž je zřejmé, že v době matriční události nebyla občanem České republiky a zápis se provede podle matričního dokladu vydaného v cizině (rodný list).

[10] Právo na jméno vnímá zdejší soud jako jedno ze základních práv člověka a v souvislosti s tím zdůrazňuje právo každé osoby na respektování soukromého a rodinného života dle čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, které jí náleží při ochraně osobního jména a osobní identity (viz Burghartz proti Švýcarsku, 1994). Soud poukazuje taktéž na rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Carlos Garcia Avello v. Belgie (C-148/02), kde Soudní dvůr ukládá požadavek větší flexibility systémů státu při změně osobních jmen. Státy by měly zohlednit specifické situace, jako je například vliv občanství, případné administrativní problémy a společenské zmatky v rodné zemi, v neposlední řadě je třeba respektovat i rodinnou tradici. Je nutné uvést i historickou stránku tvoření příjmení, přičemž každý stát má svá pravidla pro tvoření jmen a příjmení, které je nutné respektovat. Proto v případě, že žalobkyně má státní občanství jak chorvatské, tak české, bylo její nové příjmení po sňatku

„tvořeno“ dle českých pravidel. Její rodné příjmení, které vzniklo dle pravidel chorvatských, však musí být zachováno a forma a tvar musí být respektován tak, aby nijak nenarušilo systém tvoření jmen a příjmení v jiné zemi a to jak z důvodu možného návratu do rodné země, tak z důvodu administrativních a osobních.

[11] Ze spisového materiálu je zřejmé, že veškeré dokumenty, které byly vydány v České republice na jméno žalobkyně, byly vydány na příjmení žalobkyně ve tvaru A. a to jak na oddacím listu, tak na Listině o udělení státního občanství České republiky. Příjmení ve tvaru A. je taktéž uveden na listině o údajích z informačního systému evidence obyvatel a registru rodných čísel. Je zde zřejmá rozpornost a nedůvodné rozlišování správního orgánu ve vztahu k žalobkyni, když nebere ohled na ostatní státem vydané listiny, na kterých je příjmení žalobkyně v tvaru A. I přestože je zřejmé, že žalobkyně získala české státní občanství, má i nadále zachováno občanství chorvatské. Ve vztahu k jejímu rodnému příjmení by se měl správní orgán chovat jako k situaci, která nastala před získáním státního občanství České republiky, tudíž respektovat dosavadní status cizince s dlouhodobým trvalým pobytem, který trval do získání českého státního občanství. Správní orgány proto v souvislosti se zvláštní matrikou musí respektovat postup, v zákonem stanoveném ustanovení § 43 odst. 5 zákona o matrikách a musí provést zápis na základě údajů uvedených v cizozemském matričním dokladu.

[12] K základním povinnostem správních orgánů patří dbát na taková řešení, která jsou v souladu s veřejným zájmem, tak aby odpovídala okolnostem daného případu, postupovat v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami a šetřit práva nabytá v dobré víře. V tomto případě byl postup správního orgánu v rozporu se zákonem stanoveným postupem, kdy správní orgán nebral v potaz předložené doklady ve formě veřejné listiny ani okolnosti daného případu a jednal tak v rozporu se základními zásadami činnosti správních orgánů.

V. Shrnutí a náklady řízení

[13] S ohledem na vše shora uvedené soud shledal žalobu v celém rozsahu důvodnou, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil postupem dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a současně rozhodnutí prvostupňového orgánu zrušil dle ustanovení § 78 odst. 3 s.ř.s. jelikož trpí stejnými vadami. Dle ustanovení § 78 odst. 5 je správní orgán vázán právním názorem vysloveným soudem ve zrušujícím rozsudku.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 věta první s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Úspěšné žalobkyni přísluší právo na náhradu nákladů řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni v soudem stanovené třicetidenní lhůtě.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 9. března 2016

JUDr. Jaroslava Skoumalová
předsedkyně senátu